

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Актуальні проблеми
реформування системи
виховання та освіти в Україні»**

24–25 квітня 2020 р.

Частина II

**Львів
2020**

УДК 371.4+37.01(477)(063)
А43

А43 **Актуальні проблеми реформування системи виховання та освіти в Україні** : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 24–25 квітня 2020 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. – Ч. 2. – 144 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми реформування системи виховання та освіти в Україні». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 371.4+37.01(477)(063)

© Автори статей, 2020
© Львівська педагогічна спільнота, 2020

Олійник Н. А. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АГРАРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ ПРАКСЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ...	122
Спіридонова Л. М. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ.....	125
Стахів Л. Г. АУДІОВІЗУАЛЬНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ.....	129
Степаненко О. К. ВИКОРИСТАННЯ СИТУАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	131
Цицюра К. В. КУЛЬТУРНО-МОВНА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ	133

Спірідонова Л. М.
*проректор з виховної роботи
та гуманітарної політики*

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Перетворення, що відбуваються сьогодні в Україні в економічній, економічній, духовній сферах, зумовлюють підвищені вимоги до підготовки майбутніх менеджерів аграрної сфери, професійна діяльність яких пов'язана із взаємодією з іншою людиною чи соціальною групою. З огляду на це, перед закладами вищої аграрної освіти постає завдання підготовки майбутніх менеджерів, які володіють умінями побудови професійної взаємодії, існуючої лише в тому разі, якщо студенти стають активними учасниками такої взаємодії під час здобуття вищої освіти за першим (магістерським) рівнем, розпочинаючи з першого року навчання. Тому виникає необхідність оновлення освітнього процесу, зміни засобів, форм і методів, спрямованих на підготовку майбутніх менеджерів аграрної сфери до професійної взаємодії.

Зважаючи на те, що спеціальність менеджмент відноситься до професії типу «людина–людина», важливим складником культури професійної взаємодії є культура спілкування. Як наголошує Ісихачов, спілкування є найважливішим середовищем духовного, інтелектуального та особистісного проявів людини, досягненням взаєморозуміння між людьми. Спілкування є живим безперервним процесом взаємодії людей, що забезпечує усю різноманітність індивідуальності, відносин, самопрояву та самоствердження за допомогою мови чи сленгу, а також міміки, поз, рухів тіла, жестів, звукових сигналів, умовних знаків [3, с. 219].

Слід відзначити те, що Україна є багатонаціональною країною, тому, що сьогодні вона «відкрита» для встановлення взаємин з представниками народів, з якими у своїй діяльності будуть працювати майбутні менеджери, важливим вважається формування в майбутніх фахівців культури міжнаціонального спілкування, яка означається як певні взаємозв'язки і взаємостосунки, у процесі яких люди, що належать до різних національних спільнот, отримують різні релігійні обряди, обмінюються досвідом,

духовними цінностями, думками, почуттями. Культура спілкування, продовжує Л. Волик, залежить від загального розвитку людей, від їхнього вміння сприймати й дотримуватися загальнолюдських норм і моралі [2, с. 4]. Культуру спілкування можна розглядати відірвано від мовленнєвої культури і як невербальне спілкування.

Вважаємо, що без мовленнєвої культури неможливо читати конструктивну професійну взаємодію, оскільки всі граматною мовою, вміння доступно для слухача висловити думки сприятиме тому, що він правильно зрозуміє те, що передається. Уміння слухати співрозмовника також відіграє важливу роль у побудові взаємодії, оскільки неухвага до того, що повідомляє партнер по спілкуванню, може образити і наслідком виникнуть перешкоди у взаєморозумінні й налагодженні взаєностосунків, що не сприяє взаємодії у вирішенні професійних завдань. Не менш важливою, на нашу думку, є культура професійної взаємодії майбутніх менеджерів аграрної сфери, культура невербального спілкування, що передбачає розуміння жестів, інтонації, пауз, рухів тіла тощо, які допомагають отримувати більш правдивої інформації, ніж під час просто мовленнєвого спілкування, оскільки саме за їх допомогою передаються ставлення суб'єктів одне до одного, до змісту розглянутих результатів наукових досліджень встановлено, що за допомогою невербальних засобів відбувається від 40 до 80% комунікації [6, с. 152]). При цьому 55% повідомлень сприймається через обличчя, позу, жести, а 38% – через інтонацію та модуляції (М. Альберт, М. Мескон, Ф. Хедоурі [4, с. 384]).

Вважаємо, що володіння невербальними засобами спілкування тому, що майбутні фахівці зможуть більш емоційно отримувати необхідну інформацію партнеру по спілкуванню, впливати на отримуючи зворотну інформацію, зважаючи на міміку зрозуміти, наскільки вона є важливою для нього, що можуть скорегувати в разі необхідності напрям дій для досягнення мети спілкування й забезпечення взаємодії у професійній діяльності.

Іншим суттєвим складником культури професійної діяльності майбутніх менеджерів аграрної сфери вважаємо моральну культуру. Моральна культура, зазначають І. Красноштан і М. Пац «засвоєння особистістю моральних норм, принципів, ідеалів суспільства на рівні власних переконань, дотримання звичних форм особистої поведінки» [5, с.69].

менш важливу роль у культурі професійної взаємодії менеджерів аграрної галузі, на нашу думку, відіграє культура, оскільки їхня діяльність залежить як від прояву емоцій, так і емоційного стану тих людей, з якими вони працюють. На необхідності формування в особистості емоційної культури наголошував В. Сухомлинський. На його думку, людина не може піти співпрацювати з іншими людьми, якщо вона емоційно не готова. Він зазначав, що «емоційне безкультур'я в ставленні до людей веде до егоїзму, який є головним коренем байдужості, антигромадських учинків, злочинів» [8, с. 245].

Одним складником культури професійної взаємодії менеджерів аграрної галузі виокремлюємо конфліктологічну культуру. Це зумовлено тим, що у процесі спілкування із колегами виникають різноманітні, у тому числі й конфліктні, ситуації. Досліджуючи проблему формування конфліктологічної культури майбутніх менеджерів, і це є важливим в аспекті нашого дослідження, Т. Браніцька доходить висновку, що молоді фахівці, працюючи з іншими особами, а особливо фахівці-початківці, не готові до управління конфліктними ситуаціями в процесі професійної діяльності. Це виявляється у недостатньому розвитку в них необхідних якостей, що забезпечують фахівцеві орієнтування у складних ситуаціях професійної взаємодії, вміння керувати конфліктними емоційними станами, впливати на опонента, знаходити дії щодо попередження або розв'язання конфлікту [25].

Важливим складником культури професійної взаємодії менеджерів аграрної галузі вважаємо медіакультуру. Відомості про джерела поняття «медіа» розглядається як засоби передавання, запису, копіювання, тиражування, збереження, поширення, сприймання інформації та обміну нею між суб'єктом і об'єктом [9, с. 11]; як носій повідомлень, що передаються за допомогою технологій (текст – у книжках, методичних посібниках і комп'ютерних мережах; звук – на дисках, накопичувачах інформації, аудіо-та телепередачах; зображення – на дисках, накопичувачах інформації, телепередачах, в мережі Інтернет; текст, звук, зображення – у телеконференціях тощо) [7, с. 101–111].

У контексті дослідження медіакультуру менеджерів аграрної галузі вважаємо невід'ємним складником культури професійної взаємодії, оскільки в подальшому вони здійснюватимуть професійну діяльність у сфері суспільних комунікацій та соціально-

економічного розвитку аграрних регіонів, у документо-інформаційних інституціях, консалтингових, інформаційно-аналітичних відділах підприємств, прес-центрах організацій різних напрямів діяльності, рекламних агенціях і можуть виконувати роботу, прес-секретарів, аналітиків, спічрайтерів, іміджмейкерів тощо. Отже, вони повинні не тільки збирати, обробляти певну інформацію, а впливати на суб'єкти професійної взаємодії під час її передавання.

Отже, на підставі вищезазначеного доходимо висновку, що культура професійної взаємодії майбутніх менеджерів аграрної галузі є складним особистісним утворенням, що характеризується усвідомленням сутності професійної взаємодії в професійній діяльності; потребою в професійній самореалізації, обізнаністю правилами поведінки, прийнятих у професійному співтоваристві наявністю відповідних особистісних і професійних якостей здатністю будувати конструктивну професійну взаємодію партнерами по спілкуванню на підставі діалогічної взаємодієвмістності та творчої діяльності, застосовувати комунікативні технології для продуктивної співпраці в процесі вирішення професійних завдань, впливати на інших людей, запобігати виникненню конфліктних ситуацій у спільній професійній діяльності.

Список літератури:

1. Браніцька Т. Р. Формування конфліктологічної культури майбутніх фахівців соціальної сфери в Росії / Т. Р. Браніцька // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – № 4. – С. 24–30.
2. Волик Л. В. Теорія і практика полікультурного виховання майбутніх педагогів початкової ланки освіти: [програма спеціального курсу] / Л. В. Волик. – Полтава: ІОЦ Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короля, 2004. – 26 с.
3. Лихачев Б. Т. Педагогіка. Курс лекцій: [уч. пос. для студ. університетів і факультетів] / Б. Т. Лихачев. – М.: Прометей, 1992. – 528 с.
4. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – [3-е изд.] / Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2012. – 672 с.
5. Пашенко М. І. Педагогіка: [навчальний посібник] / М. І. Пашенко, І. В. Красноштан. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 228 с.